

BUDAPESTI
CORVINUS
EGYETEM

Várhegyi Ferenc – Dr. András Krisztina
Eurosport és Sportgazdaságtani Kutatóközpont, BCE

A ló- és lovassport mint kitörési pont?

Várhegyi Ferenc – Dr. András Krisztina
Eurosport
Sportgazdaságtani Kutatóközpont
Budapesti Corvinus Egyetem

Az MSTT Sportmenedzsment Szakbizottságának Nyerges
Mihály Emlékkonferenciája

Eredményjelző: Magyar Sport 2016
Budapest, 2017. január 26.

BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM

SPORTGAZDASÁGTANI KUTATÓKÖZPONT

Gondolatmenet

- Témafelvetés
- A kutatásról: módszertan, kutatási kérdés
- A ló- és lovassport gazdaságtana:
 - történeti áttekintés,
 - intézményi rendszer,
 - pénzügyi érdekességek,
 - nemzetközi és magyar helyzet,
 - Kincsem Nemzeti Lovas Program
- Kutatási eredmények,
- Összegzés, további kutatási irányok

Témafelvetés – aktualitások, trendek – hazai és nemzetközi

- Történeti:

- Ló szerepe

- Versenyzés megjelenése

- Gazdasági

LONGINES
GLOBAL CHAMPIONS TOUR

LONGINES

EUROSPORT

BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM

SPORTGAZDASÁGTANI KUTATÓKÖZPONT

Ló- és lovassport

Lósport:

- Két ága van, a **galopp**, és az **ügető**. Célja a lovak számára egy adott hosszúságú, nehézségű pálya pénzdíjas versenyeken történő minél gyorsabb teljesítése, zsoké, illetve hajtó irányításával, segítségével. **A lóversenyzés a szerencsejáték – fogadóipar és egyben a szórakoztatóipar része. A győzelmet nem a versenyző, hanem a ló szerzi meg.**

Lovassport:

- **Népi lovasjátékok**
- **Határeset:** lovasíjászat
- **FEI (Federation Equestre Internationale)**
sportágak versenyei
- **FEI sportágak:** meghatározott szabályok között zajló **versenyek**, melyeknek a **győztese a versenyző és nem a ló.**

Intézményi és versenyrendszer

- FEI (Federation Equestre Internationale)

- olimpiai szakágai:

- díjlovaglás (para is)
- díjugratás
- lovastusa (military)

- nem olimpiai szakágai:

- fogathajtás (para is)
- lovastorna (voltage)
- reining (western lovaglás)
- távlovaglás
- lovaspóló

Jumping

Dressage

Eventing

Driving

Endurance

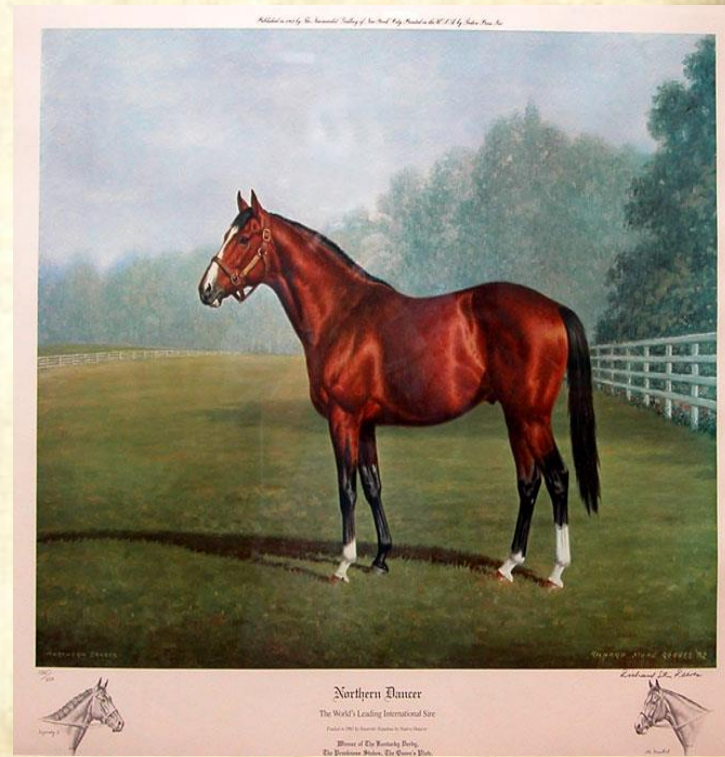
Vaulting

Reining

Pénzügyek 1./2

- Lovak árai a lósportban: **2500 dollár – 1 millió dollár**
- *Overdose* ára megvételkor: **2500 Euró (kb. 560 ezer Ft)**
- *Overdose* csúcsértéke: **kb. 1,5 milliárd Ft**
- Fedeztetés: természetes úton
(angol telivérekénél)
- Egy mén akár évi **100** kancát is fedez
- **Fedeztetés ára:**
100 ezer dollár-1 millió dollár/alkalom
- Legdrágább fedezőmének:
- *Indy Jones*: **500 ezer dollár/alkalom**
- *Northern Dancer*: **1 millió dollár/alkalom**
- *Galileo*: **privát**
- **Versenyzési idő:**
- galopp: 2-6 éves korig
- ügető: 2-11 éves korig

Pénzügyek 2./2

Díjugratás:

- Nemzetközi szintű, nagydíjas ló ára: **1-15 millió Euró**
- Fedeztetés: mesterséges úton
- Fedeztetés ára: **1000-8000 Euró/alkalom**
- Egy mén évente akár **600** kancát is fedezhet
- **Versenyzési idő:** 5-17 éves korig

Nemzetközi és magyar helyzet

ENSZ: kb.: 60 millió ló él a világban.

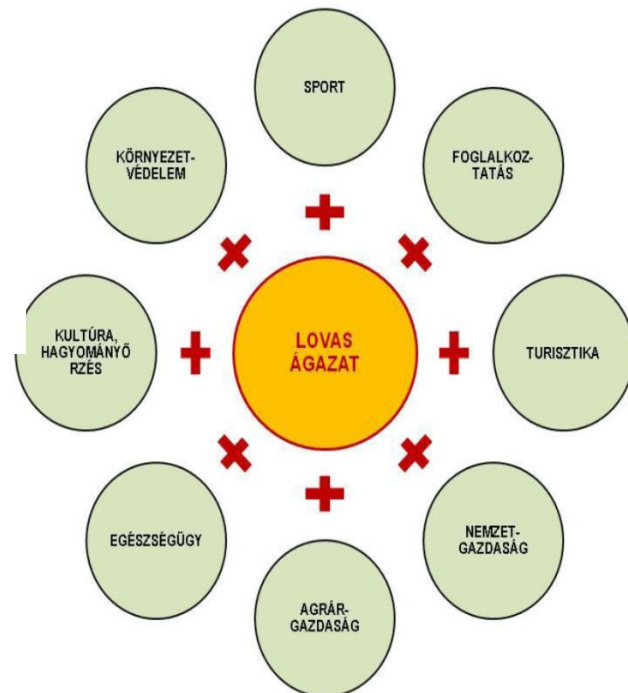
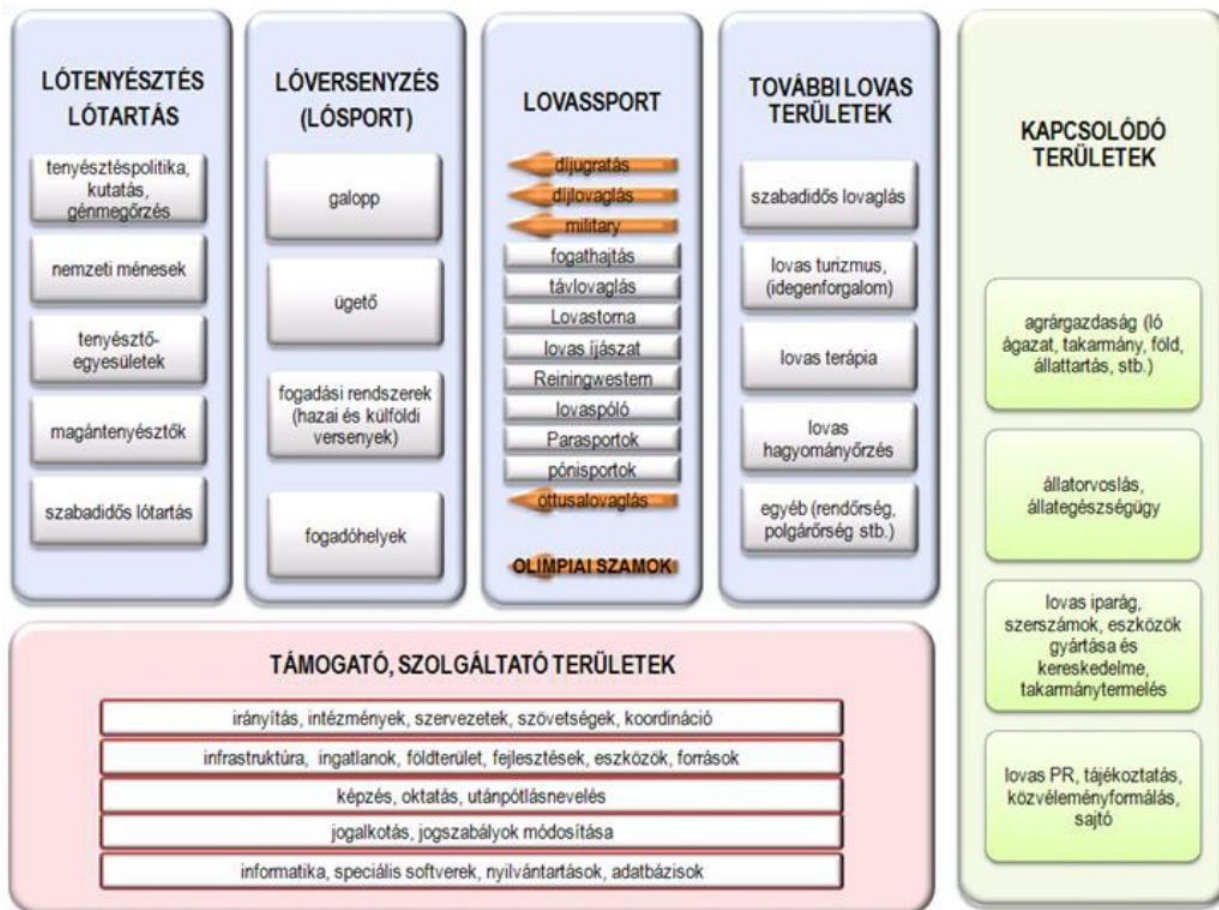
A világon több mint **100 millió** embernek, Európában **45 millió** embernek van kapcsolata a lovaglással.

3 ló 1 munkahelyet teremt.

1930-as évek Magyarország: 1millió ló, 1945: 330 ezer ló, 1980: közel 100 ezer ló, jelenleg: kb.: 60 ezer ló → csökkenés okai: háborús veszteségek, mezőgazdasági gépesítés, politikai okok, csökkenő népszerűség.

Nyugat-Európa: szintén csökkenő lóállomány, de rájöttek, hogy a versenyzéssel újra lendületet lehet adni a lovas ágazatnak → korszerű sportló tenyésztés megindulása → lovas ágazat és a versenysport fejlődése (**GER, 2014: 1,2 millió ló és póni**)

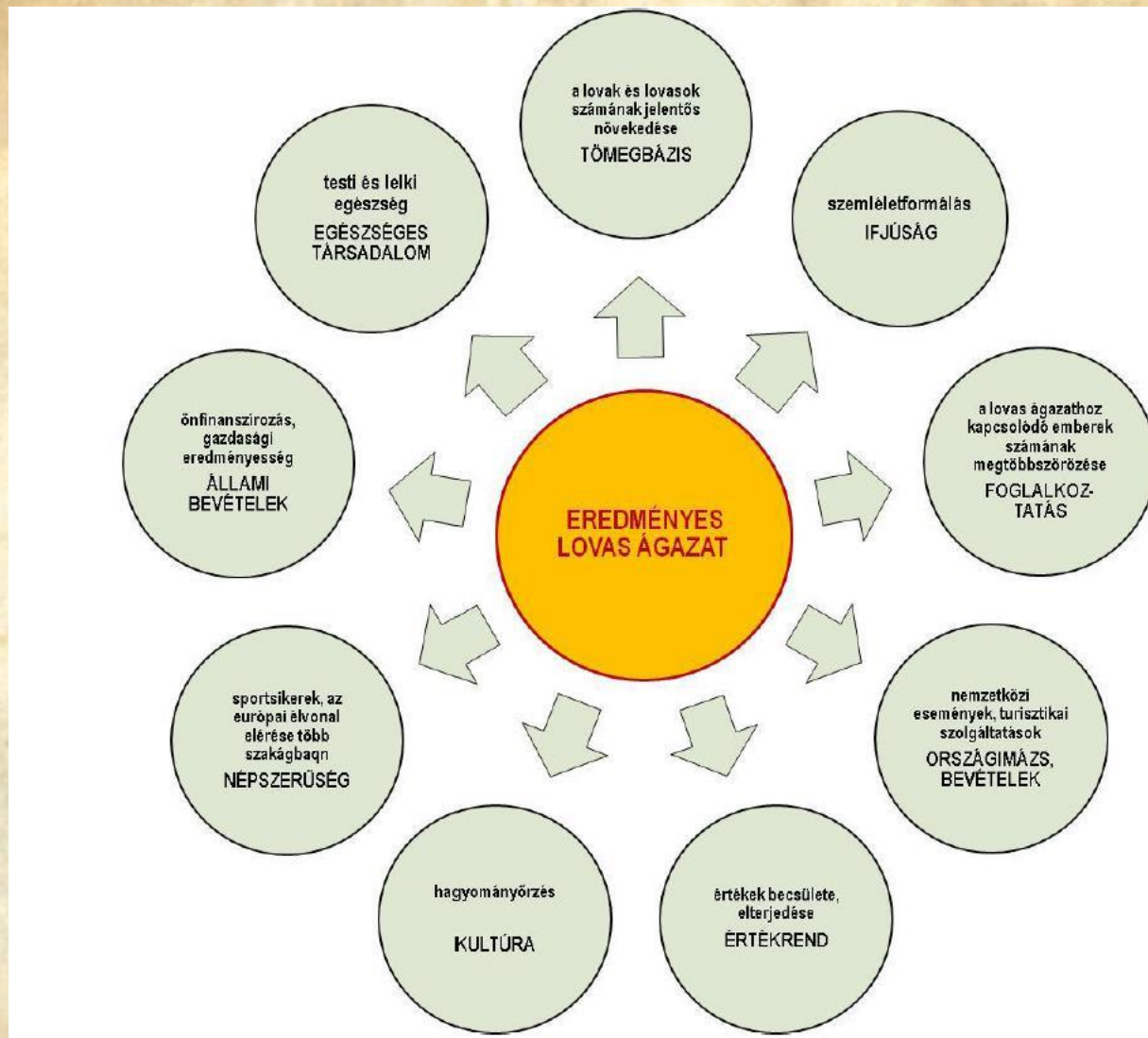
Kincsem Nemzeti Lovas Program

BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM

SPORTGAZDASÁGTANI KUTATÓKÖZPONT

Várható eredmények

Kincsem Nemzeti Lovas Program

A Program 21 területen határoz meg célokat, feladatokat és jelöl meg várható eredményeket.

A kutatás ebből 3 területet érintett: infrastruktúra, sport, oktatás.

Vizsgált terület	Mai helyzet	Javasolt lépések	Várható eredmények
Infrastruktúra	Elavult, amortizálódott, szűkös infrastruktúra	Könnyű, vonzó infrastruktúra kialakítása állami részvétellel, Nemzeti Lovas, Lóverseny és Öttusa Központ kialakítása, Nemzetközi Oktatási Központ kialakítása (Kaposvár), továbbá regionálisan elérhető infrastruktúra biztosítása, felújítása(pl.: Nemzeti Ménesekre alapozva)	Nemzetközi szintű sport, szabadidős és versenyhelyszínek, Nemzeti Lovas, Lóverseny és Öttusa Központ az összefogás, a siker jelképe
Sport	Utánpótlásképzés nem megfelelő színvonala, a fogathajtás kivételével jelentős eredmények hiánya az ifjúsági kor után	Utánpótlás-nevelés, élsport támogatása, diák és tömegsport háttérének megteremtése (sportcsekk és sporthét) közép és hosszútávú célokhoz politikai, gazdasági, erkölcsi támogatás biztosítása	Sportsikerek, az európai élvonal elérése több szakágban, nemzetközi versenyeken való eredményes részvétel, nemzetközi versenyek szervezése, tömegbázis és közönségszám növekedése
Oktatás	Szakmunkások, lovas oktatók, lovas turisztikai szakemberek nem megfelelő szintű képzése, színvonalas gyakorlati oktatóhelyek hiánya, közoktatásnak nem része a „lovastudás”	A lovaglás, felelős állattartás beillesztése a közoktatásba, szakemberek képzése és továbbképzése minden területen, minden szinten akkreditált, egységes, egymásra épülő tanterv, felvételi és vizsgarendszer	Nemzetközi szintű kompetenciákkal rendelkező szakemberképzés, mintaértékű általános tudatformálása, mentális higiéne fejlődése, testi-lelki egészség javulása

Kutatási kérdések

1. Milyen változásokat hozott a magyar lovassportban a 2012-ben elfogadott Kincsem Nemzeti Lovas Program elmúlt néhány éve?
 - 1) létesítményhelyzet, jogszabályi környezet
 - 2) állami oktatásba (alsó, közép, felsőfok) való bekerülés
 - 3) tudományos háttér
 - 4) lótenyésztés
 - 5) sportolói, egyesületi létszám, sporteredmények
2. A változásokat milyen szervezetek, szervek (államigazgatási, gazdasági, civil) kezdeményezik, illetve hajtják végre elsősorban és melyik, milyen arányban?
3. Hogyan látja a magángazdasági szféra szerepét, lehetőségeit és eredményeit ebben a folyamatban és rendszerben?
4. Hogyan látja az állam szerepét, lehetőségeit és eredményeit ebben a folyamatban és rendszerben?
5. Milyen területeken kapcsolható össze az ágazat a nemzetgazdasággal és annak gazdasági növekedésével? Van-e ebben még kihasználatlan potenciál, milyen eszközökkel lehetne ezt hatékonyabbá tenni, hatékonyabban kihasználni?
6. Véleménye szerint egy fejlett nyugat-európai országhoz képest (pl.: Hollandia, Németország) hol tart most a magyar modell és a magyar lovassport? Milyen azonosságokat és különbségeket lát?
7. Mit kell ahhoz tenni, hogy a magyarországi lovas ágazat és azon belül a magyar lovassport tovább fejlődjön?
8. Mit kell tenni ahhoz, hogy újra legyenek magyar versenyzők díjlovaglásban, díjugratásban, militaryban a nyári olimpiai játékokon?
9. Milyenek látja a magyar sportdiplomácia helyzetét a nemzetközi lovas életben? Mit kell tenni, hogy ez tovább erősödjön?

Kutatási eredmények - létesítmények

Fejlesztések: Szilvásvárad Állami Ménesgazdaság, Bábolnai Ménesbirtok, Mezőhegyesi Ménesbirtok, Nemzeti Lovarda (sportközpontok is) + helyi lovardák fejlesztése → az egy **Nemzeti Lovas, Lóverseny és Öttusaközpont elképzelése megváltozott**, helyette inkább **területi fejlesztések** vannak → fontos, hogy ezek a megfelelő helyekre, megfelelő módon, szakemberekhez kerüljenek.

Oktatás, tudományos háttér: az általános iskolai oktatásba még nem sikerült bekerülni, egyelőre hiányzik az adminisztratív háttér, a megfelelő lovarda-és lóállomány, illetve nincs elég szakember, de újra **önálló az Állatorvostudományi Egyetem, a Magyar Lovas Szövetség (MLSZ) és a TF együttműködése** (a tudományos háttér jelentősége óriási és még nagyobb lesz-állandó képzés, fejlesztés kell) → további lobbizás az általános iskolai oktatásért + elindult az **MLSZ Talent programja** (holland minta): tehetséggondozás, edzőképzés külföldi szakemberek részvételével.

Lótenyésztés: az állami méneseink inkább a hagyományos magyar fajtákat (kisbéri félvér, nóniusz, gidrán) tenyésztik, de **fontos lenne a modern sportlovak tenyésztése** is → feladat: **az állami méneseink biztosítsanak megfelelő tenyészlovakat a magánlótenyésztők számára és a maguk számára is, meg kell ismerni és alkalmazni a modern sportló tenyésztés kultúráját az állami és a magánszférában is.** Ez a sporteredmények legfontosabb alapja → segíti a gazdaság, a lovaságazat fejlődését is. Cél: a hagyományok őrzése fontos, de legelsősorban ki kell szolgálni a hobbi és sportcélú igényeket.

Kutatási eredmények 2./3

Sportolói létszám, eredmények: nő az igazolt versenyzők száma, fogathajtásban továbbra is jó eredmények, díjugratásban ifjúsági szinten már látható fejlődés (Eb 4. hely csapatban, 2016-ban)

Változások kezdeményezése, szervezetek: állami és civil szervezetek egyaránt kezdeményezik pl.: Magyar Lovas Szövetség → sebességkülönbség tapasztalható a két szféra között, de az MLSZ szerint korábban még pl.: a Nemzeti Lovarda megmaradása is kérdéses volt, ehhez képest óriási az infrastrukturális fejlődés, amelyhez megvan a politikai akarat is.

Magánszféra szerepe: a lótenyésztés döntő része magánkézben van, fontos a megfelelő tudás és kultúra megszerzése és a megfelelő állatállomány.

Állami szféra szerepe: a génmegőrzés mellett fontos a megfelelő tenyészállatok biztosítása a modern sportlovak tenyésztéséhez, a megfelelő jogszabályi környezet kialakítása és a további létesítményfejlesztés.

Kutatási eredmények 3./3

A lovaságazat és a nemzetgazdaság kapcsolata:

A gazdasági fejlődés még csak most kezdődhet el, **potenciál:** lovasturizmus, ló-és lovassportok, lótenyésztés, szabadidős lovaglás, rendezvények.

Nyugat-Európa és Magyarország összehasonlítása: még nagyon **messze vagyunk** Nyugat-Európától (gazdaság, sport), **de már közelebb**, mint 10-20 évvel ezelőtt.

Lovaságazat és lovassport további fejlődése: lótenyésztés erősítése (**résztulajdon a megfelelő lovakban, hogy ne lehessen könnyen eladni külföldre, vagy szabályozó bevezetése**), képzések folytatása (állami, MLSZ), létesítményfejlesztés, tehetséggondozás, marketing, PR.

Olimpiai indulás lehetőségei:

- a megfelelő számú és rangú külföldi versenylehetőségek biztosítása (lehet cél)
- olimpiai szintű lovak megvásárlása (drága)
- honosítás (nem volna szerencsés).

Sportdiplomácia: magyar tag az FEI-szakbizottságában (Fugli Károly), + további személyek (sportvezetők, sportbírók), hazai rendezésű nemzetközi versenyek, pl.: para fogathajtó vb, Izsák, 2017-ben.

Ráadás: a magyar lovaskultúrában mindig is fontos szerepük volt a kiemelkedő személyiségeknek: (Széchenyi István, Wesselényi Miklós, Festetich Tasziló, Pettkó-Szandtner Tibor, Némethy Bertalan stb.) → a legtöbb most is a megfelelő emberek megtalálásán múlik.

Összegzés

„Ne az őseinket kövessük, hanem azt kövessük, amit az őseink követtek.” *Kassai Lajos*

A vizsgált három területen a Kincsem Nemzeti Lovas Program megvalósítása – néhány helyen módosult formában – megkezdődött és jelenleg is zajlik. A leglátványosabb előrelépés a sportlétesítmények és az állami ménesek fejlesztésénél történik. Az általános iskolai oktatás bevezetése még késik, de elindult az MLSZ Talent programja – a szövetség több területen is, pl.: oktatás, lobbis, nagyon aktív.

A legfontosabb, hogy a lótenyésztésben jelenleg még mindig uralkodó, génmegőrzési szemlélet mellett megerősödjön a modern sportló tenyésztés. Világosan elkülöníthető az állami és a magán lótenyésztés szerepe – de egymást kell erősíteniük. **„Céltalanul hagyományt őrizni nem jó.”** *Lázár Vilmos*

A hazai nemzetközi versenyek megszervezése mellett jó lóállományra és megfelelő külföldi versenyekre van szükség → esély a jó eredményekre, olimpiai szereplésre is.

További kutatási irányok: lótenyésztés, lovasturizmus, létesítményhelyzet- és menedzsment, oktatás, sporteredmények, a lovaságzat kapcsolata a nemzetgazdasággal.

Köszönjük a figyelmet!

Eurosport
Sportgazdaságtani Kutatóközpont
Budapesti Corvinus Egyetem

Várhegyi Ferenc: fvarhegyi@eusp.hu

András Krisztina: krisztina.andras@uni-corvinus.hu

Felhasznált irodalmak

- Magyar Lovas Szövetség
- www.fei.org,
- www.globalchampiontours.com
- dr. Várady Jenő: Aranyúton, Dé and Pé Sajtóiroda, 1999
- dr. Várady Jenő: Randevú a lovakkal, Gondolat Kiadó, 1991
- Váczi Ernő: Fogathajtás, Mezőgazda Kiadó, 2004
- Pettkó-Szandtner Tibor: A magyar kocsizás, 1996
- Várhegyi Ferenc interjúi: (Szebényi Dániel, Pécsi István, Dobrovitz József)
- Várhegyi Ferenc (2012, 2013, 2014, 2015, 2016): A ló- és lovassport gazdaságtana, BCE GTK – TE Sportmenedzser MsC, Sportágak gazdaságtana, tárgyfelelős: Dr. András Krisztina, Budapest
- Várhegyi Ferenc (2012, 2013, 2014, 2015, 2016): A ló- és lovassport és a turizmus előadások, Vendéglátás és turizmus alapszak Budapesti Corvinus Egyetem, tárgyfelelős: Dr. András Krisztina, Budapest
- Várhegyi Ferenc – András Krisztina (2015): Ló- és lovassport gazdaságtana előadás „A vidék él és élni akar.” II. Gazdálkodás és menedzsment-tudományos konferencia - Gazdaság és ökonómia I. szekció, Kecskemét, 2015. augusztus 27.
- Kincsem Nemzeti Lovas Stratégia (munkaanyag)
- World Equestrian Festival Aachen, Media Guide 2015
- Lázár Vilmos interjú 2017. 01.16. (Várhegyi-András)
- Szebényi Dániel interjú 2017.01.10. (Várhegyi-András)